

Ptáci bývali vítaným zpestřením jídelníčku

Valašsko – Naši valašští předci si v minulosti na mase příliš nepochutnali, nanejvýš o velkých svátcích. Přestože obvykle chovali krávu či kozu, prase a několik slepic a ovcí, maso z nich nestačilo pro celou početnou rodinu, navíc ho často i prodávali.

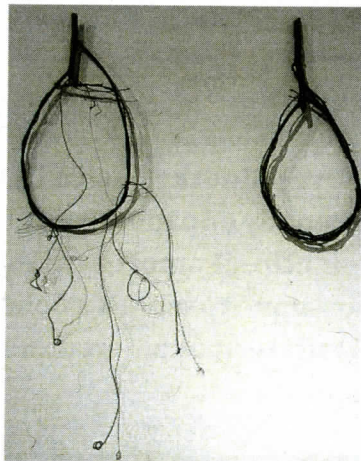
Vítaným zpestřením jídelníčku tak bývali ptáci. Jejich chytání bylo oblíbenou zábavou valašských ogarů při pasení dobytka. Kromě ptáků, zejména divokých holubů a mladých vran, si pasáči jednodotvárnou stravu vylepšovali i veverkami, raky a rybami či žábami.

Na podzim zase lidé ve stodolách, kde se vymlacovalo obilí, chytali vrabce. Podle stařenky z Valašské Polanky u

nich nešlo „ani tak o tu nájezu (nasyčení), ale bývala z nich dobrá poléfka.“

Čižba (lov drobného ptactva) byla i vítaným zdrojem přivýdělku a věnovalo se jí mnoho nepříliš majetných mužů z valašských pasek. K lovu ptáků používali zvláštních ok zhotovených z březových nebo vrbových proutků – tzv. vějiček. Ty se buď potíraly lepem z bobulí jmelí, na které se ptáci přilepili. Nebo se na ně navázala očka z koňských žíní, do kterých se pták chytil, a jako návnada se přidala větvička jeřabin. Tímto způsobem se na Valašsku lovil především kvíčaly (zpěvný pták z čeledi drozdovitých).

Ptáčníci je obvykle prodávali obchodníkům na Vsetíně nebo

Z MUZEJNÍ SBÍRKY. Vějičky na chytání ptáků vyrobené dle vyprávění starých ptáčníků v Senince roku 1961. Foto: Milada Fohlerová, Muzeum regionu Valašsko

na Hovězí, kteří je pak distribuovali do měšťanských kuchyní, kde se kvíčaly v minulosti běžně konzumovaly. Recept na ně uváděla i Magdalena Dobromila Rettigová ve své Domácí kuchařce (1826): „Vezmi asi 24 kvíčal nebo drozdů, čistě je ober a střívkva vytáhni, ptáky přemej...“

Chcete-li si prohlédnout vějičky na chytání kvíčal a mnoho dalších starobylých předmětů používaných při přípravě jídel na Valašsku, pak navštivte výstavu Lidová strava na vsetínském zámku. Až do 15. října 2017 si zde budete moci vyzkoušet i mletí obilí na mouku na ručním mlýnci nebo dojení krávy.

Milada Fohlerová, etnograf MRV Vsetín